

**USTAV
SAVEZNE REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE**

Preambula

Mi, narodi Bosne i Hercegovine¹, Bošnjaci, Hrvati, Srbi i ostali u saveznim pokrajinama Drinska (Tuzla), Neretvanska (Mostar), Sarajevska (Sarajevo), Srednjobosanska (Zenica), Unsko-Sanska (Bihać) i Vrbasko-Posavska (Banja Luka)², u želji da održimo i povećamo jedinstvo, snagu i čast bosanskohercegovačke nacije, svjesni svoje odgovornosti i prožeti željom da služimo miru i blagostanju u svijetu, poštujući ljudska prava i slobode donosimo Ustav:

Ljudska prava i državljanstvo

Član 1.

- (1) Dostojanstvo čovjeka je nepovredivo. Poštovanje i zaštita tog dostojanstva je obaveza cjelokupne državne vlasti.
- (2) Iz tog razloga bosanskohercegovački narodi priznaju nepovredivost i neotuđivost ljudskih prava kao osnovu svake ljudske zajednice, mira i pravde u svijetu.
- (3) Osnovna prava koja slijede obavezuju zakonodavstvo, izvršnu vlast i pravosuđe kao neposredno važeće pravo.

Član 2.

- (1) Svako ima pravo na slobodno razvijanje svoje ličnosti, ukoliko ne vrijeđa prava drugih i ukoliko ne narušava ustavni poredak.
- (2) Svako ima pravo na život i tjelesnu nepovredivost. Sloboda i sigurnost ličnosti je nepovrediva. Ta prava mogu biti ograničena samo na osnovu zakona.
- (3) Niko ne može biti podvrgnut mučenju, neljudskom ili ponižavajućem postupku ili kažnjavanju.
- (4) Niko ne može biti držan u ropstvu ili položaju ropske zavisnosti.
- (5) Niko ne može biti prisiljen na prinudni ili obavezni rad. Rad u korist zajednice je dozvoljen samo na osnovu pravosnažne sudske odluke.

Član 3.

---

¹ Kako je jedan od primarnih ciljeva bio da s jedne strane ponudimo koncept koji prevladava prepreke i ruši barijere u kojima se sadašnja Bosna i Hercegovina mrcvari, a s druge strane ne zanemarimo trenutnu društveno-političku situaciju i nasljeđe rata s kojima se svakodnevno suočavamo, zadržali smo načelo konstitutivnosti sva tri naroda.

² Razlog za imenovanje regija po nazivima glavnih rijeka nema nikakvu drugu konotaciju sem nastojanja da se izbjegne korištenje imena gradova za veća geografska područja u Bosni i Hercegovini. Sarajevo kao glavni grad predstavlja iznimku. Osim toga, ovi nazivi imaju i estetsku funkciju.

- (1) Svi ljudi su jednaki pred zakonom.
- (2) Žene i muškarci su ravnopravni. Država unapređuje stvarno provođenje ove ravnopravnosti i efektivno utiče na uklanjanje postojećih nedostataka.
- (3) Niko ne smije biti zapostavljen ili privilegiran zbog svog spola, porijekla, rase, jezika, domovine, vjerskih i političkih nazora, te drugih uvjerenja.

Član 4.

- (1) Sloboda vjere, savjesti i sloboda opredjeljenosti, kao i sloboda religijskih nazora i svjetonazora su nepovredivi.

Član 5.

- (1) Pravo na pravično suđenje je zajamčeno.
- (2) Svako ko je optužen za krivično djelo smatra se nevinim dok se njegova krivica po zakonu ne dokaže.
- (3) Kažnjavanje je dopušteno samo na osnovu zakona.
- (4) Smrtna kazna ne postoji.

Član 6.

- (1) Muškarci služe oružanu vojnu službu ili civilnu službu. Žene dobrovoljno služe oružanu vojnu službu ili civilnu službu.³ Bliže regulira Savezni zakon.
- (2) Niko ne može protiv svoje savjesti biti prisiljen na oružanu vojnu službu. Ko iz razloga svoje savjesti odbija oružanu vojnu službu, obavezuje se na služenje civilne službe kao nadoknade za oružanu vojnu službu.
- (3) Civilna služba ne može biti duža od vojne službe. Bliže regulira Savezni zakon.

Član 7.

- (1) Radnje koje se vrše sa sredstvima i u namjeri da ometaju miran suživot narodâ, su protivzakonite. Takve radnje su kažnjive.
- (2) Napadački rat je zabranjen.
- (3) Oružje koje se koristi za vođenje rata smije samo sa dozvolom Savezne vlade biti proizvedeno, otpremljeno i pušteno u opticaj. Bliže regulira Savezni zakon.

Član 8.

---

³ Pripadnicama ženskog spola je data mogućnost dobrovoljnog služenja, jer bilo kakva druga regulacija ne bi bila u skladu sa Članom 3. ovog Ustava.

- (1) Svako ima pravo da svoje mišljenje iznese riječima, pismeno ili slikom, i da se nesmetano obavještava iz općedostupnih izvora. Cenzura ne postoji.

Član 9.

- (1) Zajamčeno je pravo na privatni i porodični život, dom i prepisku. U pogledu prava na prepisku listovne, poštanske i dojavne tajne su nepovredive.
- (2) U pogledu prava i obaveza vanbračna zajednica je izjednačena s bračnom. Bliže regulira Savezni zakon.

Član 10.

- (1) Ukupno školstvo je pod nadzorom i brigom države.
- (2) Vjeronauka može biti predmet u javnim školama i odvijaće se u skladu sa načelima vjerske zajednice.
- (3) Nijedan nastavnik ni učenik ne smije biti prisiljen da protiv svoje volje poučava iz vjeronauke, odnosno da prisustvuje časovima vjeronauke. Bliže regulira Savezni zakon.
- (4) Osnivanje privatnih škola i drugih obrazovnih ustanova regulira Savezni zakon.

Član 11.

- (1) Pravo okupljanja je zajamčeno.

Član 12.

- (1) Pravo osnivanja društava i udruženja je zajamčeno. Bliže regulira Savezni zakon.

Član 13.

- (1) Pravo i sloboda kretanja na cijelom području Savezne Republike Bosne i Hercegovine su zajamčeni.
- (2) Zakoni koji služe obrani, uključujući i zaštitu civilnog stanovništva, mogu ograničiti pravo i slobodu kretanja.
- (3) Zajamčena je sloboda izbora mjesta boravka i stanovanja. Bliže regulira Savezni zakon.

Član 14.

- (1) Stan je nepovrediv.
- (2) Ovo pravo može biti ograničeno na osnovu Saveznog zakona u slučaju obrane od opće opasnosti ili životne opasnosti i za sprečavanje opasnosti za javnu sigurnost i red, kao i za suzbijanje opasnosti od zaraze.

Član 15.

- (1) Pravo vlasništva i pravo nasljedstva su zajamčeni. Bliže regulira Savezni zakon.
- (2) Vlasništvo obavezuje. Njegova upotreba treba ujedno služiti i dobrobiti zajednice.
- (3) Eksproprijacija je dozvoljeno samo na dobrobit zajednice. Bliže regulira Savezni zakon.

Član 16.

- (1) Bosanskohercegovačko državljanstvo ne smije biti oduzeto.
- (2) Saveznim zakonom utvrđuju se pravila koja će se primjenjivati na sticanje i gubitak bosanskohercegovačkog državljanstva.
- (3) Pitanje azila i imigracije bliže regulira Savezni zakon.

Savezna republika i savezne pokrajine

Član 17.

- (1) Savezna Republika Bosna i Hercegovina je demokratska i socijalna savezna država.⁴
- (2) Cijela državna vlast polazi od narodâ.
- (3) Državnu vlast biraju narodi putem izbora i glasanja, i kroz posebne organe zakonodavne, izvršne vlasti i pravosuđa.

Član 18.

- (1) Saveznu Republiku Bosnu i Hercegovinu čine sljedeće savezne pokrajine: Drinska (Tuzla)⁵, Neretvanska (Mostar)⁶, Sarajevska (Sarajevo)⁷,

---

⁴ Na ovaj način se izričito naglašava i implicira obaveza države da pomaže i brine o socijalno ugroženim licima koja žive na teritoriji Savezne Republike Bosne i Hercegovine.

⁵ Drinska pokrajina sastoji se od 30 (trenutno 31) općina: Tuzla, Brčko, Bijeljina, Ugljevik, Sapna, Zvornik, Milići, Vlasenica, Bratunac, Srebrenica, Šekovići, Han Pijesak, Osmaci, Lopare, Čelići, Teočak, Kladanj, Kalesija, Srebrenik, Lukavac, Banovići, Gračanica, Gradačac, Petrovo, Orašje (2), Odžak, Vukosavlje, Domaljevac, Modriča, Pelagićevo.

⁶ Neretvanska pokrajina sastoji se od 20 (trenutno 26) općina: Trebinje, Bileća, Gacko, Ljubinje, Berkovići, Nevesinje, Konjic, Jablanica, Mostar (7), Tomislavgrad, Neum, Ravno, Stolac, Čapljina, Čitluk, Ljubuški, Široki Brijeg, Posušje, Grude, Prozor.

Srednjobosanska (Zenica)⁸, Unsko-Sanska (Bihać)⁹ i Vrbasko-Posavska¹⁰ (Banja Luka).

Član 19.

- (1) Glavni grad Savezne Republike Bosne i Hercegovine je Sarajevo.
- (2) Službeni jezici Savezne Republike Bosne i Hercegovine su bosanski, srpski i hrvatski jezik. Latinično i ćirilično pismo su ravnopravni.
- (3) Saveznu zastavu, savezni grb i saveznu himnu odredit će Savezna skupština.

Član 20.

- (1) Ustavni red u pokrajinama mora odgovarati načelu demokratske i socijalne pravne države u smislu osnovnog prava. U pokrajinama i općinama narod bira svoje zastupnike, koji su izabrani općim neposrednim, slobodnim i tajnim izborima.
- (2) Općinama mora biti zajamčeno pravo da sve slučajeve mjesnih zajednica rješava u okviru zakona i općine imaju pravo na samoupravljanje. Pravo na samoupravljanje obuhvata i osnove financijske samoodgovornosti.

Član 21.

- (1) Područje Saveza može biti iznova raspoređeno Saveznim zakonom koji mora biti potvrđen saveznim referendumom. Bliže regulira Savezni zakon.
- (2) Savezna pokrajina može preurediti granice općina unutar te savezne pokrajine, uz pristanak dotičnih općina i Saveznog kabineta. Bliže regulira Savezni zakon.

Član 22.

---

⁷ Sarajevska pokrajina sastoji se od 19 (trenutno 29) općina: Sarajevo Centar, Sarajevo Stari Grad, Sarajevo Novi Grad, Sarajevo Novo Sarajevo, (7), Trnovo (2), Pale (2), Foča (2), Sokolac, Han Pijesak, Rogatica, Višegrad, Kalinovik, Čajniče, Rudo, Vogošća, Ilidža (2), Hadžići, Ilijaš, Breza, Visoko, Goražde (2).

⁸ Srednjobosanska pokrajina sastoji se od 21 (trenutno 23) općine: Doboj (3), Tešanj, Maglaj, Teslić, Žepče, Zavidovići, Travnik, Zenica, Donji Vakuf, Kakanj, Vareš, Olovo, Bugojno, Uskoplje, Novi Travnik, Vitez, Busovača, Fojnica, Kiseljak, Kreševo, Usora.

⁹ Unsko-Sanska pokrajina sastoji se od 17 (trenutno 22) općina: Velika Kladuša, Cazin, Bihać, Bosanska Krupa (2), Bužim, Bosanski Novi, Prijedor, Bosanski Petrovac (2), Sanski Most (2), Drvar (2), Ključ, Glamoč, Šipovo, Livno, Kupres (2), Kostajnica, Grahovo.

¹⁰ Vrbasko-Posavska pokrajina sastoji se od 16 (trenutno 17) općine: Bosanski Šamac, Derventa, Bosanka Dubica, Laktaši, Bosanski Brod, Bosanska Gradiška, Srbac, Prnjavor, Banja Luka, Čelinac, Mrkonjić Grad, Jajce (2), Dobretići, Skender Vakuf, Kotor Varoš.

- (1) Svaka savezna pokrajina ima svoj ustav, skupštinu i vladu. Svakom pokrajinskom vladom rukovodi guverner. Bliže regulira Savezni zakon.

Nadležnosti

Član 23.

- (1) Savezno pravo je iznad pokrajinskog prava.
- (2) Savezne pokrajine imaju obavezu provođenja saveznih zakona, dok ovaj Ustav ne odredi drugačije.

Član 24.

- (1) Savez ima isključivo zakonodavstvo za:
  1. vanjske poslove
  2. obranu i zaštitu granica i carina
  3. državljanstvo
  4. visokoškolsko obrazovanje
  5. useljavanje, iseljavanje, izbjeglice, azil i izručenje
  6. slobodu kretanja
  7. uređenje valute i novca
  8. financiranje institucija i međunarodnih obaveza Savezne Republike Bosne i Hercegovine
  9. carinu i vanjsku trgovinu
  10. bankarstvo i berzu
  11. zračni i željeznički promet
  12. autoputeve
  13. poštanske poslove, i poslove domaćih i inozemnih telekomunikacijskih sredstava
  14. zanatsku pravnu zaštitu, autorsko pravo i nakladno pravo
  15. građansko pravo, krivično pravo i izvršenje kazne, sudske postupke, odvjetničku službu i bilježništvo
  16. radno pravo i socijalno osiguranje
  17. pravne odnose uposlenika u državnim službama, kao i onih u tijelima javnog prava, neposredno vezanim za Savez
  18. zdravstvo, zdravstvena zaštita i pitanja umjetne oplodnje kod čovjeka, istraživanja i umjetnog mjenjanja nasljednih informacija, kao i reguliranje transplantacije organa i tkiva
  19. zajednički rad Saveza i pokrajina
    - a) u kriminalnoj policiji
    - b) za zaštitu slobodnog, demokratskog ustavnog poretka, sastava i sigurnosti Saveza ili jedne pokrajine
    - c) u međunarodnoj borbi protiv kriminala i suradnju s Interpolom
  20. statistiku

- (2) Savez ima nadležnost u stvarima očuvanja suverenita, teritorijalnog integriteta, političke nezavisnosti i međunarodnog subjektiviteta Savezne Republike Bosne i Hercegovine.
- (3) Dodatne institucije mogu biti uspostavljene prema potrebi za vršenje nadležnosti iz člana 23, stav 2 ovog Ustava.
- (4) Savez će osnovati Komisiju za zaštitu nacionalnih spomenika, historijskog i prirodnog naslijeđa.

Član 25.

- (1) Pokrajine imaju isključivo zakonodavstvo za:
  1. pravo udruženja i okupljanja
  2. javna skrb
  3. zbrinjavanje lica nastradalih u ratu i njihovih porodica
  4. osnovno i srednje školstvo
  5. privreda (rudarstvo, industrija, energija, zanatstvo, obrt, trgovina, privatno-pravno osiguranje)
  6. cestovni, riječni i morski promet
  7. pitanja motornih vozila, gradnja i održavanje cesta
  8. prenos tla i zemljišta, prirodnih blaga i sredstava za proizvodnju u zajedničko vlasništvo ili u druge forme zajedničkog privređivanja, kao i pravo izvlašćivanja
  9. spriječavanje iskorištavanja monopolske pozicije
  10. podupiranje poljoprivredne i šumske proizvodnje, osiguranje ishrane, uvoz i izvoz poljoprivrednih i šumskih proizvoda
  11. ribarstvo i ekonomsko-ekološka zaštita obala
  12. zemljišni promet, zemljišno pravo i poljoprivredno zakupljivanje, uređenje stambenih odnosa
  13. naseljavanje i prebivalište
  14. zaštita pri prometu živežnim i luksuznim namirnicama, predmetima za potrošnju, namirnicama za životinje, poljoprivrednim i šumskim usjevnim i biljnim dobrima, zaštita biljaka od bolesti i štetočina, kao i zaštita životinja
  15. odstranjivanje smeća i zaštita okoliša
  16. zaštita bosansko-hercegovačkog kulturnog i prirodnog dobra
- (2) zakoni po stavu 1, tačke 6, 7, 8, 10, 11, 13, 14 i 17 trebaju saglasnost Savezne vlade.
- (3) Savez je ovlašten u skladu sa članom 24., stav 2 ovog Ustava usvajati okvirne zakone, prema kojima su pokrajine obavezne, u roku koji je određen okvirnim zakonom, usvojiti odgovarajuće pokrajinske zakone.

Član 26.

- (1) Sve funkcije i ovlaštenja koja ovim Ustavom nisu izričito povjerena saveznim institucijama pripadaju pokrajinama.
- (2) Savez će preuzeti nadležnost u onim stvarima u kojima se o tome postigne saglasnost dotičnih pokrajina.

Savezna skupština

Član 27.

- (1) Savezna skupština je sastavljena od Zastupničkog zbora i Vijeća pokrajina.
- (2) Zastupnici u Zastupničkom zboru biraju se putem neposrednih, slobodnih i tajnih izbora. Bliže regulira Savezni zakon.
- (3) Delegati u Vijeću pokrajina biraju se putem posrednih izbora. Vijeće pokrajina osigurava predstavništvo saveznih pokrajina Savezne Republike Bosne i Hercegovine.
- (4) Članovi Savezne skupštine glasaju prema vlastitoj savjesti.

Član 28.

- (1) Sve osobe koje su napunile osamnaest godina života imaju pravo glasati.
- (2) Izabrana može biti samo punoljenta državljanica ili državljanin Bosne i Hercegovine. Bliže određuje Savezni zakon.

Član 29.

- (1) Savezna skupština se bira na četiri godine. Bliže regulira Savezni zakon.
- (2) Savezna skupština se sastaje najkasnije 30 dana nakon održavanja izbora.
- (3) U slučaju raspuštanja Savezne skupštine novi izbori se održavaju u toku 90 dana.

Član 30.

- (1) Savezna skupština ima predsjedavajućeg i dva potpredsjedavajuća.
- (2) Predsjedavajući i dva potpredsjedavajuća se biraju na prvoj sjednici Savezne skupštine.
- (3) Predsjedavajući Savezne skupštine je ujedno i predsjedavajući Zastupničkog zbora.
- (4) Predsjedavajući Savezne skupštine održava red i vlast u zgradi Savezne skupštine. Bez njegovog odobrenja prostorijama Savezne skupštine ne smiju pristupiti policijski i vojni dužnosnici, niti se mogu vršiti pretresi ili zapljene.

Član 31.

- (1) Savezna skupština raspravlja javno i odlučuje većinom glasova.
- (2) Sve zakonodavne odluke moraju biti odobrene od oba zbora.
- (3) Odluke Savezne skupštine neće stupiti na snagu prije nego što budu objavljene.

Član 32.

- (1) Savezna skupština je nadležan za:
  - a. donošenje zakona,
  - b. odlučivanje o izvorima i iznosima sredstava za rad institucija Savezne Republike Bosne i Hercegovine i njenih međunarodnih obaveza,
  - c. odobravanje budžeta,
  - d. odlučivanje o saglasnosti za ratifikaciju ugovora,
  - e. ostala pitanja koja su nužna za provođenje dužnosti Savezne skupštine.

Član 33.

- (1) Član Savezne skupštine nikada ne može zbog svog glasanja ili svoje izjave biti sudski ili službeno gonjen. To se ne odnosi na klevetu.
- (2) Pitanje imuniteta regulira Savezni zakon.

Član 34.

- (1) Zastupnički zbor ima 133 zastupnika.
- (2) Vijeće pokrajina ima 36 delegata.

Član 35.

- (1) Zastupnički zbor donosi odluke većinom glasova.
- (2) Rad Zastupničkog zbora regulira Poslovnik Zastupničkog zbora.

Član 36.

- (1) Vijeće pokrajina ima predsjedavajućeg i dva potpredsjedavajuća.
- (2) Pokrajinske skupštine biraju po šest delegata u Vijeće pokrajina, i to dva Bošnjaka, dva Hrvata i dva Srbina iz svake savezne pokrajine.
- (3) Dvadesetičetiri delegata čine kvorum, pod uslovom da su prisutna najmanje po osam bošnjačkih, osam hrvatskih i osam srpskih delegata.

Član 37.

- (1) Vijeće pokrajina odlučuje o zaštiti vitalnih nacionalnih interesa Bošnjaka, Hrvata i Srba.
- (2) Vitalni nacionalni interesi¹¹ su:
  - a. ostvarivanje prava narodâ da budu adekvatno zastupljeni u zakonodavnim, izvršnim i pravosudnim organima
  - b. identitet svakog naroda
  - c. ustavni amandmani
  - d. organizacija organa javne vlasti
  - e. jednaka prava narodâ u procesu donošenja odluka
  - f. obrazovanje, vjeroispovijest, jezik, njegovanje kulture, tradicija i kulturno nasljeđe
  - g. teritorijalna organizacija
  - h. sistem javnog informiranja
- (3) Postupak provjere i zaštite vitalnog nacionalnog interesa će bliže regulirati Poslovnik Vijeća pokrajina.

Savezna vlada

Član 38.

- (1) Predsjedavajući Savezne skupštine imenuje premijera Savezne vlade koji će preuzeti dužnost po odobrenju Zastupničkog zbora.
- (2) Premijer Savezne vlade imenuje ministre Savezne vlade koji će preuzeti dužnosti po odobrenju Zastupničkog zbora.
- (3) Premijer i ministri zajedno sačinjavaju Saveznu vladu i odgovorni su za provođenje politike i odluka Savezne Republike Bosne i Hercegovine, o čemu podnose izvještaj Saveznoj skupštini jednom godišnje, uključujući i izvještaj o rashodima Savezne Republike Bosne i Hercegovine.
- (4) Savezna vlada će podnijeti ostavku ukoliko joj Zastupnički zbor izglasa nepovjerenje.

Premijer Savezne vlade i Savezni kabinet

Član 39.

- (1) Savezni kabinet je sastavni dio Savezne vlade kojeg čine sljedeći ministri:
  - a) Ministar financija
  - b) Ministar vanjskih poslova
  - c) Ministar unutrašnjih poslova
  - d) Ministar obrane

---

¹¹ Ova se regulacija zasniva na Sporazumu Sarajevo-Mrakovica iz 2002 godine.

- e) Ministar pravde
- f) Ministar evropskih integracija
- (2) Savezni kabinet donosi odluke konsenzusom.
- (3) Sastav Saveznog kabineta odražava načelo jednake zastupljenosti naroda Savezne Republike Bosne i Hercegovine. Bliže regulira Savezni zakon.

Član 40.

- (1) Savezni kabinet je nadležan za:
  - a) vođenje vanjske politike Savezne Republike Bosne i Hercegovine,
  - b) imenovanje ambasadora i drugih međunarodnih predstavnika Savezne Republike Bosne i Hercegovine,
  - c) imenovanje i otpuštanje vojnih časnika,
  - d) predstavljanje Savezne Republike Bosne i Hercegovine u međnarodnim i evropskim organizacijama i institucijama,
  - e) vođenje pregovora za zaključenje međunarodnih ugovora,
  - f) otkazivanje i ratificiranje međunarodnih ugovora uz prethodnu saglasnost Savezne skupštine,
  - g) izvršavanje odluka Savezne skupštine,
  - h) proglašavanje ratnog i vanrednog stanja, na osnovu odluke Savezne skupštine
  - i) predlaganje godišnjeg budžeta Saveznoj skupštini, uz preporuku Savezne vlade,
  - j) podnošenje izvještaja u skladu s Članom 38., stav 3 ovog Ustava,
  - k) vršenje drugih djelatnosti koje mogu biti potrebne za obavljanje dužnosti koji mu prenese Savezna skupština.

Član 40.

- (1) Premijer Savezne vlade vrši funkciju državnog poglavara i civilnog zapovijednika Savezne obrambene vojske.
- (2) Članovi Saveznog kabineta između sebe biraju Premijera Savezne vlade.
- (3) Funkcija Premijera Savezne vlade je rotirajuća i njegov mandat traje 8 mjeseci, s tim da svaki ministar u jednom izbornom mandatu vrši funkciju Premijera Savezne vlade.¹²

Član 41.

---

¹² Ovakva regulacija omogućava efikasnije i jedinstvenije vođenje politike Saveznog kabineta kao izvršnog tijela. Funkcija premijera je isključivo tehnička. Na taj način se izbjegava favorizacija, lobiranje vlastitih interesa ili interesa jednog od naroda.

- (1) Premijer Savezne vlade ima sljedeća ovlaštenja:
  - a. predstavljanje Savezne Republike Bosne i Hercegovine,
  - b. proglašavanje saveznih zakona,
  - c. pomilovanje osuđenika po odluci Saveznog kabineta,
  - d. druga ovlaštenja po odobrenju Saveznog kabineta.

Pravosuđe

Član 42.

- (1) Pravosudnu funkciju vrše:
  - a. Ustavni sud
  - b. Vrhovni sud
  - c. pokrajinski sudovi
  - d. općinski sudovi

Član 43.

- (1) Ustavni sud je nadležan odlučivati o bilo kojem sporu koji se javi po ovom Ustavu između saveznih pokrajina, ili između Saveza i savezne pokrajine, te između institucija Saveza, uključujući i sporove o saglasnosti odredbi ustava ili zakona saveznih pokrajina sa ovim Ustavom.
- (2) Ustavni sud je nadležan u pitanjima koja mu je proslijedio bilo koji sud u Saveznoj Republici Bosni i Hercegovini u pogledu toga da li je zakon o čijem važenju njegova odluka ovisi u saglasnosti sa ovim Ustavom ili zakonima Savezne Republike Bosne i Hercegovine, ili u pogledu postojanja ili domašaja nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku tog suda.
- (3) Ustavni sud je nadležan odlučivati o ustavnim žalbama koje može podići svaki državljanin sa tvrdnjom da je povrijeđen u nekom od svojih osnovnih prava zaštićenih ovim Ustavom.
- (4) Ustavni sud je nadležan odlučivati i u slučajevima koji su mu upućeni saveznim zakonima.

Član 44.

- (1) Ustavni sud Savezne Republike Bosne i Hercegovine ima devet članova.
- (2) Zastupnički zbor bira šest članova Ustavnog suda. Preostala tri člana Ustavnog suda bira predsjednik Evropskog suda za ljudska prava, nakon konsultacija sa Saveznim kabinetom.
- (3) Članovi Ustavnog suda ne smiju pripadati niti Saveznoj skupštini, niti Saveznoj vladi, niti odgovarajućim organima jedne pokrajine. Oni su neovisni i potčinjeni samo zakonu.

- (4) Suci su istaknuti pravnici visokih moralnih kvaliteta. Svaka osoba s pravom glasa i takvim kvalifikacijama može biti sudac Ustavnog suda.
- (5) Suci obavljaju dužnost do navršene sedamdesete godine života, ukoliko prije ne podnesu ostavku, ili budu s opravdanim razlogom udaljeni konsenzusom ostalih sudaca. Bliže regulira Savezni zakon.

Član 45.

- (1) Većina članova Ustavnog suda čini kvorum.
- (2) Sud usvaja vlastiti poslovnik većinom svojim članova.
- (3) Rasprave Ustavnog suda su javne, a odluke se obrazlažu i objavljuju.
- (4) Odluke Ustavnog suda obvezujuće su i konačne.

Član 46.

- (1) Postupak pred Ustavnim sudom može pokrenuti samo član Saveznog kabineta, predsjedavajući ili dopredsjedavajući bilo kojeg od domova Savezne skupštine, četvrtina članova bilo kojeg doma Savezne skupštine, ili pak guverneri pokrajina po zahtjevu većine članova pokrajinske skupštine.

Član 47.

- (1) Broj sudaca Vrhovnog suda Savezne Republike Bosne i Hercegovine utvrđuje se prema potrebi Saveznim zakonom, s tim da broj sudaca ne može biti manji od osamnaest.
- (2) Vrhovni sud Savezne Republike Bosne i Hercegovine najviši je žalbeni sud Saveza, uključujući i odlučivanje o žalbama na odluke pokrajinskih sudova u pogledu pitanja koja se odnose na Ustav, zakone i propise Saveza i druga pitanja predviđena zakonodavstvom Saveza, osim onih iz djelokruga Ustavnog suda.
- (3) Vrhovni sud također ima takvu izvornu nadležnost kakvu mu osigurava zakonodavstvo Saveza.

Član 48.

- (1) Presude Vrhovnog suda Savezne Republike Bosne i Hercegovine konačne su i o obvezujuće.
- (2) Postupak pred Vrhovnim sudom Savezne Republike Bosne i Hercegovine bliže određuje Savezni zakon.

Član 49.

- (1) Svaka pokrajina ima pokrajinski sud koji je žalbeni sud u odnosu na općinske sudove, a prvostepeni sud u predmetima koji nisu u nadležnosti općinskih sudova, odnosno kako je predviđeno zakonom.
- (2) Pokrajinske suce predlaže guverner pokrajine, među istaknutim pravnicima visokih moralnih kvaliteta, a bira ih većinom glasova pokrajinska skupština.
- (3) Suci pokrajinskih sudova obavljaju dužnost do navršene sedamdesete godine života, ukoliko prije ne podnesu ostavku, ili budu s opravdanim razlogom udaljeni konsenzusom sudaca Vrhovnog suda Savezne Republike Bosne i Hercegovine. Bliže regulira zakon.
- (4) Svaki pokrajinski sud bira svog predsjednika.

Član 50.

- (1) Općina ima općinske sudove.
- (2) Općinski sudovi imaju izvornu nadležnosti u građanskim i krivičnim predmetima, osim u slučajevima kada je izvorna nadležnost prenesena nekom drugom sudu po ovom Ustavu ili ustavu dotične pokrajine, te po saveznom zakonu ili zakonu dotične pokrajine.
- (3) Općinske sudove osniva i financira vlast savezne pokrajine.
- (4) Suce općinskih sudova imenuje predsjednik pokrajinskog suda.
- (5) Suci općinskih sudova obavljaju dužnost do navršene sedamdesete godine života, ukoliko prije ne podnesu ostavku, ili budu s opravdanim razlogom udaljeni konsenzusom sudaca Pokrajinskog suda. Bliže regulira zakon.
- (6) Svaki općinski sud bira svog predsjednika.

Financijsko uređenje

Član 51.

- (1) Valuta Savezne Republike Bosne i Hercegovine je bosansko-hercegovačka marka (BAM).

Član 52.

- (1) Centralna banka Savezne Republike Bosne i Hercegovine je jedino ovlaštena za izdavanje valute i za monetarnu politiku u Saveznoj Republici Bosni i Hercegovini.
- (2) Nadležnosti Centralne banke odredit će Savezna skupština.
- (3) Centralna banka djeluje kao valutni odbor. Bliže regulira savezni zakon.

Član 53.

- (1) Centralna banka ima Upravni odbor koji se sastoji od pet osoba koje imenuje Savezni kabinet na period od 6 godina. Oni će između svojih članova izabrati guvernera na period od 6 godina.

Član 54.

- (1) Na prijedlog Saveznog kabineta Savezna skupština će svake godine usvajati budžet koji će pokrivati izdatke potrebne za izvršenje obaveza Savezne Republike Bosne i Hercegovine i za ispunjenje međunarodnih obaveza.
- (2) U slučaju neblagovremenog usvajanja budžeta, koristit će se budžet iz prethodne godine na privremenoj osnovi.

Član 55.

- (1) Savez i pokrajine snose podijeljeno izdatke koji proizilaze iz vođenja njihovih poslova. Bliže regulira savezni zakon.
- (2) Zakonodavne nadležnosti nad carinama i porezima regulira savezni zakon.

Obrana

Član 56.

- (1) Savez ima Saveznu obrambenu vojsku.
- (2) Saveznu obrambenu vojsku čine profesionalni i ročni sastav.
- (3) Brojnost i organizaciju Savezne obrambene vojske regulira savezni zakon.
- (4) Savezna obrambena vojska djeluje isključivo u slučaju obrane i kao podrška u slučajevima izvanrednog stanja. Bliže regulira savezni zakon.
- (5) Samo u slučaju rata pripadnici Savezne obrambene vojske mogu djelovati van granica Saveza.

Član 57.

- (1) Savez može urediti vojno-kaznene sudove kao savezne sudove. Oni mogu vršiti kaznenu sudbenost samo u slučaju ratnog stanja.

Član 58.

- (1) Odluka da je Savez napadnut oružanom silom ili da jedan takav napad prijeti (slučaj obrane), donosi Savezna skupština.
- (2) Zahtjev za donošenje odluke iz stava 1 podnosi Savezni kabinet.
- (3) Zahtijeva li situacija neotklonjivo momentalno djelovanje i ako pravovremeno sazivanje Savezne skupštine spriječavaju nesavladive poteškoće, ili ona nije sposobna donositi odluke, tada odluku iz stava 1 donosi Savezni kabinet.

Član 59.

- (1) Članovi Saveznog kabineta izabracé Savezni komitet za vojna pitanja koji će koordinirati aktivnosti Savezne obrambene vojske.

Član 60.

- (1) Vojna kapitulacija se ne može zaključiti.

Prelazne i završne odredbe (amandmanska procedura)

Član 61.

- (1) Izmjene i dopune ovog Ustava mogu se vršiti odlukom Savezne skupštine donesenom dvotrećinskom većinom njenih članova.

Ustav Savezne

Republike Bosne i Hercegovine», predstavljen u listu «Novi pogledi», autora mr.

Mithata Izmirlije i mr. Dennisa Gratz

